

RO Del I
Ks/2017:168

AVFALLSPLAN 2018-2021

**”AVFALL ÄR DET SOM BLIR KVAR
NÄR FANTASIN TAGIT SLUT!”**

Framtagen av tekniska nämnden
sammanträden 2017-09-26, 2018-01-23
Beslutad vid kommunfullmäktiges
sammanträde 2018-03-22

Kristinehamns
kommun

Innehåll

Inledning	3
Syfte, vision och mål för avfallarbetet.....	4
Gemensam Vision och gemensamma prioriterade områden för avfallshanteringen i östra Värmland	5
Bakgrund	8
Centrala styrningar och mål.....	10
Avfallsplanens förhållande till annan kommunal planering	11
Kommunens förutsättningar	13
Styrmedel	14
Mål och åtgärder t o m 2021	16
- A1 Minska avfallet och nedskräpningen.....	16
- A2 Avgifta kretsloppet	19
- A3 Utnyttja avfallet som resurs.....	22
- A4 Planera och samverka för långsiktigt hållbar avfallshantering.....	25
Summerat resursbehov.....	28
Inverkan på miljön.....	29
Bedömning av behovet av ny/ändrad infrastruktur	30
Samråd, remisser och utställning av förslag på avfallsplan och renhållningsföreskrifter samt kommunikation	30
Genomförande, uppföljning och redovisning	31
Bilagor	33
1. Miljöbedömning	33
2. Styrande regelverk.....	33
3. Nulägesbeskrivning, kommunens förutsättningar samt avfallshantering	33
4. Förpackningar och tidningar	33
5. Anläggningar/verksamheter för insamling, omlastning, återvinning, återbruk och bortskaffande av avfall	33
6. Nedlagda deponier.....	33
7. Uppföljning av mål i tidigare plan.....	33
8. Kommunikationsplan	33
9. Tidslinje	33
10. Prognoser för framtida avfallsmängder	33
11. Sammanställning av remiss- och samrådsyttranden	33
12. Sammanställning av utställningsyttranden.....	33

Inledning

Detta dokument innehåller avfallsplanen för Kristinehamns kommun och beskriver hur kommunen ska arbeta med avfallsfrågorna för att nå uppställda mål 2021 och visionen 2030. Årligen ska en utvärdering av planen genomföras och vid behov revideras eller nya delmål tas fram. Avfallsplanen är ett levande dokument och är en av grunderna för kommunens verksamhetsplanering.

Avfallsplanen har upprättats med utgångspunkt i gällande lagstiftning och föreskrifter. Även de nationella miljömålen, den nationella avfallsplanen och den nationella planen för förebyggande av avfall har beaktats i arbetet och även Sveriges återvinningsmål.

Avfallsplanen har idag en betydligt större spännvidd än tidigare. Såväl förebyggande och minimering av avfallsmängderna som ett lämpligt omhändertagande av de uppkomna avfallsmängderna ingår i avfallsplanen tillsammans med arbete mot nedskräpning. Därför är det viktigt att alla invånare och verksamhetsutövare såväl som verksamheter och medarbetare i kommunens organisation deltar i strävan mot visionen. I den tidsperiod som denna plan omfattar har en viss tyngdpunkt lagts på kommunens interna arbete.

Arbetet med planen har, till de delar som avser de övergripande fokusområdena, skett i samverkan med kommunerna i östra Värmland; Karlskoga, Storfors, Filipstad, Degerfors, Gullspång och Mariestad i en arbetsgrupp, avfallsgrupp öst (AGÖ). Erfarenheter från tidigare avfallsplaner har också beaktats.

Revidering av avfallsplan ska ske minst var fjärde år.

Grunderna för arbetet ligger kvar från den tidigare framtagna planen. Arbetet med revideringen har främst inriktats mot att något höja ambitionen, tydliggöra våra målområden och uppdatera planen mot nytt regelverk, nationella miljömålen, nationella avfallsplanen och nationella planen för förebyggande av avfall.

Inom kommunens organisation har alla nämnder och förvaltningar varit delaktiga i framtagandet av avfallsplanens mål. Även företrädare för renhållningsverksamheten (dvs. utförarna) har varit delaktiga i arbetet.

Nuvarande förhållanden och grundvärden i Kristinehamns kommun framgår av bilagorna 3-6.

Som en del av revideringen har också en uppföljning av uppsatta mål i den föregående avfallsplanen genomförts vilket framgår av bilaga 7. Kvarstående mål finns inarbetade i den nya målstrukturen i de fall de fortfarande är relevanta.

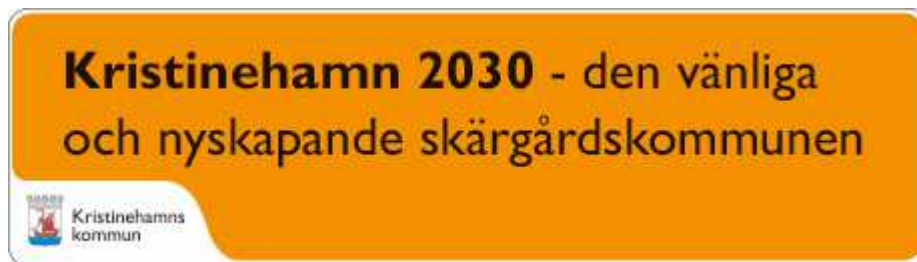
Utöver kraven i MB har kommunen valt att inarbeta mål som berör vissa delar av ansvaret som faller på kommunen enligt Lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning, 2-4§§. Detta för att skapa ett sammanhang i arbetet mot nedskräpning.

Syfte, vision och mål för avfallarbetet

Syfte

Syftet med denna avfallsplan är att samordna de ansträngningar som idag genomförs och säkerställa att våra åtgärder leder i en riktning där avfallshanteringen verkligen leder till bättre resurshushållning. Den vänder sig till såväl invånare som verksamhetsutövare och anställda i kommunen. Vissa delar av planen vänder sig främst, eller enbart, till kommunen som organisation/verksamhetsutövare. Den ska också kunna fungera som beskrivning av hur kommunen arbetar med avfallsfrågan och därför också kunna fungera som exempel på arbete för andra organisationer i kommunen. Avfallsplanen ska också hjälpa till att uppnå kommunens övergripande vision och mål genom att ansluta till de av kommunfullmäktige fastställda prioriterade områden.

Kommunens vision och prioriterade områden

Vänlig

Här lever vi välkomnande och nära varandra. En genuin känsla av omtanke och medvetenhet genomsvårar vårt samhälle och inspirerar alla, från unga till seniorer. Hos oss kan du utveckla dig själv och få kvalitet i livets alla skeden oavsett var du bor, jobbar eller studerar. Vi uppskattar mångfald och har en internationell prägel genom turister, företag och boende som trivs hos oss.

Nyskapande

Vårt livskraftiga och kreativa näringsliv bär vidare våra traditioner genom att skapa framtidens innovationer. I våra skolor får alla chansen att växa och använda sina kvalitéer. Vi växer med medvetenhet och skapar tillsammans hållbara livsmiljöer. Vi vågar och vi syns - Kristinehamn är evenemangskommunen där kultur, idrott och matupplevelser möts.

Skärgårdskommun

Här lever du nära vatten och har möjlighet till Sveriges bästa vardagsliv. Vår stad, skärgård och landsbygd bjuder på spontana mötesplatser för rekreation och upplevelser. Från vår idylliska stadskärna tar du dig enkelt till skärgården där Vänern och vår moderna hamn är ett självklart nav för både logistik och båtliv.

Fem prioriterade områden

Nästa steg i arbetet med visionen har varit att ta fram mål kopplade till visionen. Målen är kategoriserade i fem prioriterade områden:

- Vardagsliv – boende, fritid, kultur och miljö (KF1)
- Velfärd - vård, utbildning och omsorg (KF2)
- Näringsliv – företagande, arbete och hållbar tillväxt (KF3)
- Infrastruktur - logistik och kommunikation (KF4)
- En välskött kommun – ekonomi, medarbetare och tillgångar (KF5)

Inom varje område ska fem övergripande horisontella perspektiv vävas in:

- hållbar utveckling,
- inkludering,
- jämställdhet,
- tillgänglighet och
- trygghet.

Kommunfullmäktige fastställer årligen mål utifrån dessa områden.

Gemensam Vision och gemensamma prioriterade områden för avfallshanteringen i östra Värmland

Denna vision för avfallsarbetet i kommunen är framtagen i samverkan mellan kommunerna i nätverket "Avfallsgrupp Öst" (AGÖ) och antas som kommunens egen för avfallsarbetet mot 2030.

Vision 2030

100 % kretslopp 0 % rest

Eftersom avfallshanteringen är en viktig del i att nå hållbarhet grundar sig visionen på den hållbara utvecklingens tre dimensioner: den sociala, den ekonomiska och den ekologiska.

Den sociala dimensionen

- Människan står i centrum för avfallshanteringen i östra Värmland!

Genom medverkan av samtliga avfallsproducenter når vi visionen. Genom information och kommunikation har vi höjt kunskapsnivån och medvetenheten så att alla vill och kan göra rätt. Genom utformningen av enkla och tillgängliga insamlingssystem kan alla göra rätt.

Den ekonomiska dimensionen

- Hela avfallshanteringen är en effektiv process där nya råvaror skapas!

I östra Värmland hamnar allt avfall i kretslopp. Sorterings- och retursystemen är väl utvecklade för att underlätta människors vardag och samtidigt miljöanpassade och lättarbetade. Det insamlade avfallet transporteras till moderna och energieffektiva behandlingsanläggningar där bästa möjliga teknik alltid eftersträvas. Varje avfallsfraktion hanteras utifrån sina egenskaper och målet i varje behandlingssteg är att utnyttja resurserna så väl det går och förlora så lite energi som möjligt.

Den ekologiska dimensionen

- Vår största bedrift är att vi har lyckats att avgifta kretsloppet!

Genom att satsa på kunskapsspridning och enkla insamlingssystem hamnar allt farligt avfall i ett separat kretslopp. Dessutom har mängden farligt avfall som uppkommer minskat. Avfallets farlighet har också minskat. Genom arbetet utifrån vår kemikalieplan har vi skapat en giftfri miljö för vår uppväxande generation.

Våra gemensamma fokusområden

Inom samverkansområdet AGÖ (AvfallsGrupp Öst) har vi enats om fyra fokusområden (prioriterade områden) inom avfallshanteringen. Inom de olika fokusområdena har varje kommun tagit fram lokala mål som beskriver ambitionsnivån inom den egna kommunen under planperioden.

A1 Minska avfallet och nedskräpningen

A2 Avgifta kretsloppet

A3 Utnyttja avfallet som resurs

A4 Planera och samverka för långsiktigt hållbar avfallshantering

Kommunens långsiktiga mål för avfallsarbetet mot 2030

Avfallsplanen kan ses som den utökade beskrivningen till de övergripande formuleringar som framgår av översiktsplanen, ÖP 2018. I ÖP ges inriktningarna för samhällsutvecklingen medan avfallsplanen sätter inriktningen för avfallsarbetet och ambitionsnivån för varje planperiod.

Övergripande inriktning

Resurshushållning genomsyrar ett hållbart samhälle och karaktäriseras av minimerande av avfallsmängder, återanvändning, återvinning och optimalt nyttjande av befintliga system samt slutande av kretslopp.

Slutna kretslopp innebär lösningar som inte tär på jordens resurser. Det kan innebära kretsloppsanpassade strategier för närsalter som kväve och fosfor, att utveckla förnybar energi och att återvinna avfall.

Att arbeta för att förebygga uppkomst av avfall är en utmaning som kräver stora insatser för att förändra konsumtionsmönster. Avfallsmängderna ökar ständigt och om ökningen fortsätter i samma takt som hittills kommer mängderna ökat med 50 procent till år 2035.

Detta kan komma att öka behovet av ytor för avfallshantering i alla delar av samhället.

För en hållbar avfallshantering krävs också fysiska förutsättningar i staden.

Utrymme för sortering av avfall i bostaden är nödvändigt och insamlingsplatser i stadens offentliga rum för olika typer av avfall ska finnas på lätt tillgängliga platser. Platser där man kan lämna föremål som kan återanvändas har möjlighet att bli naturliga mötesplatser och även ge arbetstillfällen. Möjligheten att skapa sådana mötesplatser ska beaktas.

För att avfallskedjan ska fungera behöver kommunens olika delar rymma anläggningar för lagring och behandling av olika avfallslag. Dessa är en förutsättning för att det lokala/regionala kretsloppet ska fungera så att t.ex. insamlat matavfall kan omvandlas till biogas och biogödsel, förpackningar kan bli nya produkter och för att brännbart restavfall ska kunna omvandlas till el och fjärrvärme. Det är också ett sätt att visa att invånarnas dagliga avfallsarbete är meningsfullt och gör nytta. Därför ska utrymme för sådan hantering beaktas i all planering. Därutöver behövs logistisk planering för att säkerställa en effektiv hantering av uppkommet avfall. ”Planera för avfall”.

Med denna avfallsplan vill kommunen lyfta avfallshandlingens del i arbetet för en långsiktigt hållbar kommun.

För att nå den högt satta visionen behöver kommunen arbeta för

- Minskad uppkomst av avfall och farligt avfall
- Minskad spridning av farliga ämnen
- Minskad nerskräpning
- En effektivare hushållning med avfallet som resurs genom ökat återbruk och sortering av avfall
- Ökat tillvaratagande av näringsämnen från slam och latrin
- Fortsatt gott samarbete med andra kommuner och verksamhetsutövare

Kristinehamns kommun ska senast 2030

- Ha ett avfallsarbete som bidrar till en cirkulär ekonomi genom att den egna organisationen
  - o genomför en övervägande del av inköpen av produkter, och om möjligt tjänster, enligt LCA-modellen, LCC-kalkyl etc. där det är relevant och möjligt att ha dessa perspektiv i upphandlingar
  - o har minimerat användningen av engångsartiklar till att enbart användas där det är nödvändigt och då företrädesvis använda icke klorblekt, förnyelsebart och miljöcertifierat material

FAKTARUTA

EU:s avfallshierarki

Det viktigaste i arbetet med avfall är att förebygga att avfall uppkommer – det ger minsta möjliga miljöpåverkan när avfall inte alls uppkommer.

Därefter ska uppkommet avfall hanteras på lämpligaste sätt utifrån dess karaktär.

Helst ska produkter återanvändas eller, om detta inte är lämpligt, materialåtervinnas.

Först därefter ska man avgöra om avfall ska återvinnas som energi eller i sista hand deponeras.

- har infört fullständig källsortering av alla avfallsslag som är ekonomiskt försvarbara och att uppkomna mängder lämnas i rätt flöde, och på detta sätt bidragit till att minska mängden avfall, minska användningen av fossil plast och öka kvaliteten på de produkter vi upphandlar, allt syftande till att förebygga uppkomst av avfall när så är möjligt
- Vara ett föredöme för våra invånare avseende avfallsfrågan och vår organisation ska vara resurseffektiv, socialt och ekologiskt hållbar
- Ha bytt ut merparten av de produkter som innehåller ämnen som har egenskaper som anges på Kemikalieinspektionens lista över utfasningsämnen och hanterat produkterna i avfallskedjan på bästa möjliga sätt
- Ha fungerande rutiner för att regelbundet utbilda och informera alla våra elever och medarbetare så att de kan bidra till en positiv utveckling i arbetet med avfallsförebyggande, avfallsminskning och resurshushållning.

Strategier för att nå framgång

- I planeringen av bostäder och verksamheter av olika slag ingår principen med närhet till insamling av avfall som uppkommer i vardagen som en självklarhet
- Avfallshanteringen är en del av infrastrukturen. I samband med planering och ut-/ombyggnad av områden förbereds en effektiv och tillämpbar avfallshantering som tar hänsyn till inblandade intressenter
- Möjligheter till gemensam insamling av avfall tas tillvara i områden där så är lämpligt, även vid förtätning av bebyggelsen och när andra genomför exploateringen
- Kommunen har geografiskt väl fördelade återvinningsmöjligheter för sorterat avfall, förpackningar och tidningar med mera. De är lätta att nå till fots, med cykel eller med motorfordon. Befintliga återvinningsstationer ska successivt detaljpaneläggas och nya planeras i samband med att ny bebyggelse tillkommer
- Nya punkter etableras inom kommunen med fokus på möjligheter till återbruk genom reparationer och ny design
- Vid detaljplanering tas hänsyn till markanspråk för återvinningsstationer, anläggningar och skyddszoner som krävs för en väl fungerande avfallshantering och materialåtervinning
- Vid planering av ytor lämpliga för behandlingsanläggningar för avfall tas särskild hänsyn till lukt- och bullerstörningar, tillgänglighet för transporter samt behov av ytor för exempelvis mellanlagring och sortering
- Hantering av massor som uppkommer vid utvecklingen av samhället hanteras på mest resurseffektiva sätt och de utrymmen som erfordras säkerställs i exploaterings-/utvecklingsplaneringen
- Avfallsanläggningar skyddas genom fastställande av restriktionsområden syftande såväl till att verksamhetens utveckling underlättas som att nya etableringar av boende skyddas mot störningar
- Regionala samarbeten främjas/uppmuntras syftande till att främja kretslopp och effektiv resurshushållning
- Kommunen är öppen för avloppsanläggningar med nya lösningar som kan främja kretslopp och effektiv resurshushållning

Delmål till 2021

Hur vi ska fortsätta arbetet för att komma till målen 2030 presenteras närmare i denna plan. Lokala mål och åtgärder för perioden 2018-2021 framgår av kapitlet ”Mål och åtgärder tom 2021” nedan.

Bakgrund

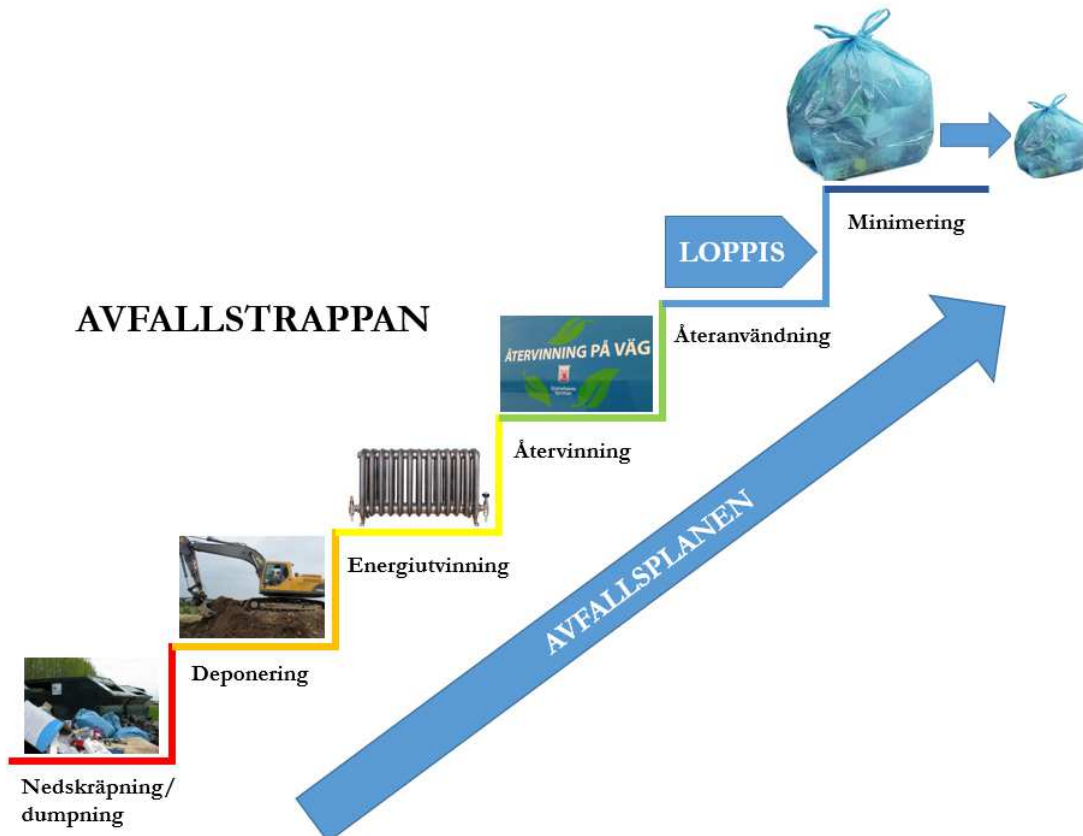
Avfallshanteringen i kommunen är beroende av vad som händer i omvärlden. Det som händer lokalt, regionalt såväl som nationellt och internationellt i form av beslut, nya styrmedel, överenskommelser/avtal men även trender (mode-, miljö- mm) påverkar avfallshanteringen.

Avfallsmängderna är dessutom förknippade med konjunktur och nya konsumtionsmönster. Vi har idag gått från ”slit- och släng”-samhället mot ”köp och släng”-samhället genom den enorma mängd av billiga produkter med kort livslängd som överöser oss och vi konsumerar mer än någonsin tidigare. Samtidigt ställer vi som konsumenter högre krav på service och möjligheter att enkelt göra oss av med avfallet.

Om inte åtgärder vidtas för att påverka konsumtionstakten kan, i värsta fall, Sveriges avfallsmängder fördubblas till 2030. IVL Svenska miljöinstitutets studie (Future Waste Scenarios for Sweden based on a CGE-model) visar att en ökning med 25 - 50 % är trolig. Miljöpåverkan sker i alla led från produktion och förädling via transporter till försäljning och konsumtion för att slutligen bli avfall. Idag är cykeln från produktion till avfall snabbare än någonsin tidigare. 99 % av det materiella innehållet i varor blir avfall inom 6 veckor enligt vissa beräkningar!

Detta ställer krav på en effektiv avfallshantering men det ställer också krav på oss som konsumenter. Hur kan vi vara/bli en del av arbetet med att minska denna ökningstakt? Hur ska vi bli bättre på att producera för ett varaktigt nyttjande i stället för att producera för avfallsökningen? Att arbeta för att förebygga uppkomsten av, eller i alla fall minska mängden, avfall är det viktigaste arbetet vi har att göra!

I detta ligger en inbyggd konflikt mellan vår strävan för tillväxt såväl socialt som ekonomiskt hållbart mot den påverkan vi åstadkommer på miljön. Hur ska vi väga samhällets behov av arbetstillfällen och välfärd i förhållande till miljö- och klimatmål? Här behöver vi tillsammans hitta kreativa lösningar där vi hittar former som gör att dessa faktorer kan samverka i stället för att motverka varandra. Exempelvis kan genomtänkta och förankrade inköp ofta leda till mindre spill och förluster vilket även minskar onödiga utgifter. Samtidigt minskar också miljöbelastningen. På detta, och andra liknande sätt, kan vi i Kristinehamn tänka och agera för att, utan egentliga konflikter, delta i förbättringsarbetet. Detta bildar det översta steget på **avfallstrappan**.

Allt avfall går inte att förebygga. Därför är åtgärderna i nästa steg på avfallstrappan, återanvändning, också ett viktigt sätt att minska avfallsmängderna.

Avfall uppstår, enligt miljöbalken 15 kap 1§, när innehavaren av ett föremål bestämmer sig för att göra sig av med det. Om innehavaren i stället beslutar sig för att t.ex. tvätta av cykeln och sen sälja den uppstår inget avfall. Detta är ett exempel på återanvändning. Genom att använda en vara flera gånger och sedan låta någon annan använda den har man på ett enkelt sätt deltagit i arbetet med avfallsminimering.

På samma sätt är man en del av detta arbete om man köper en vara som är reparerbar i stället för att köpa något som inte går att laga när det går sönder.

Det finns beräkningar från modeindustrin att vi skulle kunna minska ”koldioxid- och vattenfotavtrycken” med upp till 10 % om alla plagg som tillverkas används tre (3) månader längre innan de kastas! Detta skulle vi kunna uppnå genom att meranvända plagg; laga kläderna och fortsätta använda dem, skänka till återbruk, eller sälja dem vidare.

Att hyra, låna eller äga tillsammans är andra sätt att utnyttja en vara så att den inte blir liggande efter att ha använts ett fåtal gånger. I Stockholm och Umeå startades Lånegarderoben för att låna ut kläder precis som biblioteken lånar ut böcker. I Kristinehamn tillsammans med Forshaga, Grums m.fl. orter har Fritidsbanken startat utlåning av fritidsutrustning. Konceptet finns nu på minst 44 orter i landet.

I vår egen kommun pågår sedan länge också olika bytesdagar mm genom flera ideella föreningar. Dessa uttryck för en medveten resurshantering behöver vi från kommunens sida uppmuntra och dessutom delta i samma strävan.

Branschorganisationen Avfall Sverige har startat MILJÖNÄR syftande till att inspirera till en hållbar konsumtion. Idag är mer än 750 verksamheter märkta och kan visa att de är en del av arbetet som pågår på detta trappsteg.

När vi sedan har använt våra varor så mycket det är rimligt kommer vi till nästa steg i trappan, att materialåtervinna våra varor. Även om varan är obrukbar för sitt ursprungliga syfte är ofta materialet som varan tillverkats av tillgängligt för fortsatt användning. Detta kan ske genom att vi på lämpligt sätt lämnar varan till återvinning. Då är det viktigt att varan kan lämnas på ett sådant sätt att materialet inte blir förorenat. Det är också viktigt att det är enkelt att göra rätt. Detta ställer krav på oss att lämpliga insamlingssystem för olika typer av material finns tillgängliga för våra avfallslämnare. Det är också viktigt att de material som återlämnas hanteras så att ev. farliga ämnen kan omhändertas och föras bort från kretsloppet. För att våra invånare ska sortera behöver vi också fortsätta arbetet med information och kommunikation runt avfallshantering.

Kan/bör man inte längre cirkulera materialet i kretsloppen p.g.a. fysiska förutsättningar eller liknande är nästa steg att ta ut den inneboende energi som finns i många material. Detta gör vi genom att lämpliga avfallslag lämnas till en förbränningsanläggning där energi kan utvinnas och levereras t.ex. i form av elektricitet och fjärrvärme.

I nästa steg återfinns sådant material som inte lämpligen bör hanteras i högre nivåer i avfallshierarkin. Då deponeras materialet på anläggningar som är utformade på lämpligt sätt och följs upp enligt åtgärdsprogram. Visst material kan dock efter åtgärder återföras som konstruktionsmaterial mm. Dessa möjligheter ska tillvaratas i så stor utsträckning som möjligt för att ersätta jungfruligt material där så är möjligt/lämpligt.

Avfallshierarkin är den ledstjärna som vi ska arbeta efter och den finns idag inskriven i vår lagtext.

I vår avfallsplan beskriver vi hur vi tillsammans vill arbeta för att komma uppåt i avfallstrappan och sträva mot visionen ”**100 % kretslopp, 0 % rest**”. Att komma uppåt i avfallstrappan innebär att vi blir bättre på att utnyttja resurserna i avfallet och blir duktigare på att förebygga att avfall ens uppkommer.

Målen syftar till att, genom smarta beslut baserade på kunskap, bryta kopplingen mellan konsumtion/produktion och mängden avfall, bl.a. genom merutnyttjande/återanvändning av varor. Planen

beskriver också hur vi hanterar frågorna om nedskräpning och sortering så att det avfall som ändå uppstår hamnar där det gör bäst nytta.

Centrala styrningar och mål

Direktiv och lagkrav för avfallshantering

EU styr avfallshanteringen inom unionen genom avfallsdirektivet, direktiv 2008/98/EG. Ett direktiv ger målen och ramarna för vad EU vill att vi ska uppnå. Däremot får vi själva välja metod för att nå dit. Därför har riksdagen beslutat inarbeta direktivets krav i vår nationella lagstiftning såsom miljöbalken och övrig avfallslagstiftning.

Regeringen och Naturvårdsverket har också utformat flera styrningar i form av förordningar, planer och rapporter som ger inriktningar för kommunernas arbete med avfallshantering. Dessa beskrivs i bilaga 2 för att ge en bild av hur statsmakterna påverkar avfallshanteringen i kommunerna genom lagstiftning och kunskapsutveckling.

Lagkrav för framtagande av en avfallsplan

Styrande för framtagandet av avfallsplanen är främst

- MB kap 15
- Avfallsförordningen
- Föreskrifter för utformningen av en kommunal avfallsplan

Nationella mål

Riksdagens generationsmål

Riksdagen har slagit fast ett generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål. Dessa är grunden för den svenska miljöpolitiken idag.

”Det övergripande målet för riksdagens miljöpolitik formuleras i det så kallade generationsmålet som innebär att förutsättningarna för att lösa miljöproblemen ska vara uppfyllda inom en generation och att miljöpolitiken ska inriktas mot att:

Vi ska lämna över ett samhälle till nästa generation där de största miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

- Ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och att deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad,
- Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart,
- Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt om miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas,
- Kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen,
- En god hushållning sker med naturresurserna,
- Andelen förnybar energi ökar och att energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön,
- Konsumtionsmönstren för varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt”

Miljö kvalitetsmål/etappmål

Av miljö kvalitetsmålen är det främst inom *God bebyggd miljö* som avfallshanteringen lyfts fram. Dock ser vi att en god avfallshantering och arbetet att förebygga uppkomst av avfall även träffar fler av målen. Av sammanställningen över fokusområdena nedan framgår vilka miljö mål vi bidrar till att uppfylla.

För att nå dessa mål krävs insatser på många håll i samhället men också internationellt, exempelvis för att minska olika skadliga utsläpp.

De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det önskade läget 2020.

För att underlätta arbetet med att nå miljö kvalitetsmålen har 24 etappmål satts upp.

Avfallshanteringen omnämns i två av dessa etappmål men ett bra omhändertagande av avfallet påverkar även andra etappmål i positiv riktning.

Återvinningsmål

Enligt EU:s förpackningsdirektiv ska alla EU-länder samla in och materialåtervinna förpackningar. Sverige har satt högre mål för insamling och återvinning än dessa mål.

Utöver dessa ovan relaterade dokument finns också de återvinningsmål som gäller för återvinning av förpackningar, tidskrifter, el-artiklar mm. De framgår av de olika förordningarna om producentansvar.

Kristinehamns kommuns förhållande till nationella planer och mål

De nationella planerna som vi beaktar är

- Nationell avfallsplan 2012-2017
- Avfallsförebyggande programmet 2014-2017
- Rapporten Strategiskt arbete för minskad nedskräpning
- Miljökvalitetsmålen
- Etappmålen
- Återvinningsmålen i producentansvarsförordningarna

Kommunens inriktning

Kommunen beslutar att som stöd för det hållbarhetsarbete som pågår i kommunen samt i all kommunal verksamhet använda

- Nationella avfallsplanen
- Nationella planen för avfallsförebyggande
- Rapporten Strategiskt arbete för minskad nedskräpning
- Etappmålen
- Miljökvalitetsmålen
- Återvinningsmålen i producentansvarsförordningarna

som inriktning för avfallsarbetet.

Avfallsplanens förhållande till annan kommunal planering

Översiktsplan (ÖP)

Översiktsplanens huvudsakliga inriktning

Översiktsplanen beskriver kommunens utveckling med sikte på 2030. Vad gäller Kristinehamns tätort innehåller översiktsplanen ställningstaganden kring hur tätorten växer genom omvandling av det tidigare regementsområdet samt Östra Vålösundets omvandling till att bli en del i staden. Ett antal nytillkommande verksamhetsytor, intill befintliga, tillkommer också som ett led i framtida behov av planlagd verksamhetsmark. Kommunens mindre tätorter beskrivs i översiktsplanen och möjlighet till utveckling pekas ut även här.

I anslutning till sjönära lägen tillkommer utpekande av LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Om och när dessa områden förverkligas kommer krav att ställas på att teknisk infrastruktur och annan service hanteras per område. Detta kommer att utredas och i erforderlig omfattning regleras genom mer detaljerad planering.

När ny bebyggelse lokaliseras eller regleras i ett sammanhang, krävs att en rad frågor hanteras. Inom ramen för rådande regelverk och struktur, regleras vissa av dessa frågor genom detaljplanering, andra genom miljöbalkens olika prövningar.

Avfallsplanen och ÖPn

Kommunens avfallsplan är ett viktigt planeringsunderlag och den bör tydligt beskriva vilka krav avfallshanteringen ställer på den fysiska planeringen. I översiktsplaneringen bör avfallshanteringens infrastruktur och transportbehov säkerställas.

Översiktsplanen syftar främst till att behålla den koncentration av bebyggelse som nuvarande tätorter utgör, vilket underlättar en rationell avfallshantering. Till detta kommer LIS-områden men dessa ligger i de flesta fall i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper.

Översiktsplanen bör redovisa de följdverkningar som avfallsplanen innebär för den fysiska planeringen. Stöd ges i översiktsplaneförslaget för att etablera en ny återvinningscentral i Nybble. Utifrån vad avfallsplanen redovisar, så är anspråken på den övergripande fysiska planeringen i övrigt relativt få. Befintliga verksamheter med omgivningspåverkan beskrivs och ges därmed stöd i översiktsplanen.

Avfall som allmänt intresse i plan- och bygglagen

I 2 kap. 6 § punkt 5 plan- och bygglagen anges att en god och rationell avfallshantering är ett allmänt intresse. Lokalisering och utformning av bebyggelse och byggnadsverk ska alltså ske med särskild hänsyn tagen till möjligheterna att anordna avfallshantering. Frågan ska därför uppmärksammas på ett tidigt stadium i den fysiska planeringen.

Lokaliseringsprincip vid ev. nyanläggning av anläggning för avfallshanteringens syfte

Om och när behov av nyetablering av anläggning för avfallshanteringen uppstår, ska frågan hantearas inom ramen för den fysiska planeringen. Tidigt i processen bör frågan om vilken typ av detaljerad planering och/eller prövning som är relevant, avgöras i dialog med berörda förvaltningar.

Detaljplaner

Detaljplaner ska följa de styrningar och målsättningar som framgår av avfallsplanen och ta nödvändiga hänsyn till avfallshanteringens behov och ta hänsyn till det behov av utveckling som framgår av avfallsplanen.

Områdesbestämmelser

Områdesbestämmelserna ska inom sitt område styras av avfallsplanen på motsvarande sätt som redovisas ovan för detaljplaner.

VA-plan/ABVA

Regelverket för ”vatten- och avloppsverksamheten” (VA-verksamheten) har många beröringspunkter med avfallshanteringen. ”Allmänna bestämmelser för vatten- och avloppsverksamhet” (ABVA) och avfallsplanen/renhållningsföreskrifterna behöver vara samordnade så att det framgår att de inte står i motsats till varandra.

Hållbar utveckling

Avfallsplanen behöver ingå i ett större systemtänk där vi tillsammans med en mängd andra åtgärder arbetar för att nå en hållbar utveckling i vår kommun.

Här finns behov av att bl.a. inköspolicy, kostpolicy, policy mot hormonstörande och andra hälso- och miljöfarliga ämnen i kommunens verksamheter och andra plan/policy-dokument är samordnade tillsammans med avfallsplanen för att skapa en strategi för hållbar utveckling, en framtid utan avfall! Detta arbete faller utanför avfallsplanens ansvar men när sådan strategi utarbetas behöver avfallsplanen också harmonieras i det arbetet.

Kommunens förutsättningar

Utgångsvärden och grunder

Grunder såsom geografiska och demografiska förhållanden, infrastruktur och näringsliv framgår av bilaga

3. Nulägesbeskrivning

Hushållsavfall

Hushållsavfallens uppkomst, mängder, sammansättning och omhändertagande framgår av bilaga

3. Nulägesbeskrivning. Kompletterande sifferuppgifter kan hämtas ur Avfall Sveriges databas Avfall Web samt från SMP (Sveriges miljörapporteringsportal). Den som inte har tillgång till dessa ska varje år kunna se en sammanfattning av kommunens avfallshantering på vår hemsida. Du kan läsa mer om detta i bilaga 8 Kommunikationsplan.

Förpackningar och returpapper

Arbetet med förpackningar och returpapper framgår av bilaga

4. Förpackningar och tidningar. För aktuella sifferuppgifter hänvisas till FTI AB hemsida.

Anläggningar och deponier

för förberedelse för återanvändning, återvinning och bortskaffande, samt nedlagda deponier, framgår av bilagorna:

5. Anläggningar/verksamheter för insamling, omlastning, återvinning, återbruk och bortskaffande av avfall samt
6. Nedlagda deponier.

Styrmedel

Styrmedel för att uppnå de mål som anges i avfallsplanen

De viktigaste styrmedlen för kommunen är renhållningstaxan, lokala föreskrifter för avfallshanteringen, kommunikation/information och tillsyn. Genom att använda dessa styrmedel i kombination på ett medvetet sätt kan arbetet bli mer effektivt.

De hårda styrmedlen är föreskrifterna, taxan och tillsynen.

Föreskrifterna reglerar hur insamlingen ska ske och bidrar till att tillräcklig kvalitet på lämnat material uppnås och att arbetsmiljön kan bli bra samtidigt som de utgör grunden för olika abonnemang i taxan.

Genom konstruktionen av taxan ger önskat beteende abonnenten den lägsta kostnaden. Önskat beteende är i detta sammanhang det som leder till att avfallsplanens mål uppfylls.

Tillsynen bidrar till att målen kan uppfyllas såväl inom som utanför det som är kommunens avfallsansvar. Detta är en förutsättning för att kunna uppnå målen.

- **Avfallsföreskrifterna** framgår av del II i kommunens renhållningsordning
- **Taxan** framgår av de vid var tid gällande taxeföreskrifterna som antas av kommunfullmäktige.
- Tillsynen framgår av den **tillsynsplan** som beslutas årligen av miljö- och byggnadsnämnden.
- De kommunala bolagen nås genom att styrningar för avfallshantering regleras i **ägardirektiv** eller att resp. styrelse fattar beslut som bidrar till att avfallsplanens mål nås. Exempel på ett sådant beslut är Kristinehamnsbostäders beslut att införa utsortering av matavfall i alla sina lägenheter.

Kommunikationen/Informationen är det mjuka styrmedlet. Detta ska ge både kunskap, motivation och uppmuntran. Kommunikation innebär också att vi har en tvåvägsdialog för att få del av avfallslämnarnas syn på hanteringen.

Sätten att informera och föra dialog med invånarna framgår av kommunikationsplanen, se bilaga 8.

Även **konkreta planer** såsom ”Kemikalieplanen” tillhör de mjuka styrmedlen där kommunen beskriver hur vi väljer att arbeta inom den kommunala verksamheten med ett specifikt område. Detta ger signaler om att kommunen är en föregångare och visar exempel på hur man kan arbeta i olika frågor.

Genom en god kombination av hårda och mjuka styrmedel får vi förutsättningar att uppnå avfallsplanens mål.

Användande av styrmedlen

Genomförande av de åtgärder som sätts upp i denna avfallsplan **skapar bättre förutsättningar** för våra invånare och medarbetare att ”göra rätt” d.v.s. hantera avfallet så att målen i avfallsplanen kan uppnås.

Genom regelbundna informationsinsatser och attitydpåverkan ska vi också **förmå invånarna** att göra rätt. Informationen innehåller såväl föreskrifternas regler som information om fördelarna med att ”göra rätt” d.v.s. hantera avfallet så att målen i avfallsplanen kan uppnås.

Genom att vi i kommunens egen organisation vidtar åtgärder kan vi också **fungera som förebild**. I detta ingår bl.a. framtagande av konkreta planer inom olika speciella avfallsområden.

Som komplement till detta ska taxan utformas/justeras så att det är tydligt **förmånligare att göra rätt**, d.v.s. handla i en anda som leder till måluppfyllnad av avfallsplanens mål.

Genom **lämpligt avvägd tillsyn** ska vi förmå även dem som inte faller direkt under kommunens ansvar att hantera sitt avfall på sätt som bidrar till hållbar utveckling.

Mål och åtgärder t o m 2021

A1 Minska avfallet och nedskräpningen

Att förebygga att avfall uppkommer har högst prioritet i avfallstrappan.

I kommunens egen organisation arbetar vi med åtgärder som underlättar detta arbete samt med information till våra medarbetare.

Inom utbildningsverksamheten ingår detta inom ramen för läroplanerna för förskolan, grundskolan och gymnasieskolan.

I kommunens geografiska område arbetar vi med information till hushåll och verksamheter. Dessutom underlättar vi genom att utveckla/stödja system för avfallsminimering för våra invånare.

I den nationella avfallsplanen är återanvändning av produkter och material prioriterade områden att arbeta med. Ett annat prioriterat område i den nationella avfallsplanen är att minska nedskräpningen då skräpiga platser minskar trivselsn och upplevs otrygga. Även i kommunen lyfts detta arbete fram.

Det nationella avfallsförebyggande programmet innehåller inriktningsmål för minskning av avfallet inom bl.a. mat-, textil-, bygg- och elektronikområdena och delar av detta har en plats i kommunens mål.

Nationella miljömål som fokusområdet stödjer

- Begränsad klimatpåverkan
- Giftfri miljö
- God bebyggd miljö

	Lokala mål	Mätning	Koppling till KF prio-områden
A1:1	Halverat matsvinn i kommunal verksamhet 2021 i jämförelse med 2018.	Vägning i skola/omsorg	KF5
A1:2	Öka återbruket av varor såväl inom kommunens område som i kommunens egen organisation och minska uppkomsten av avfall i den kommunala organisationen 2021 i jämförelse med 2018.	Mätning av varor lämnade till organisationer från ÅVC. Mätning av mängden avfall från varje hämtställe.	KF1, KF5
A1:3	Den totala mängden hushållsavfall per person i kommunen har inte ökat från 2018 till 2021.	Kontroll via Avfall Web	KF1
A1:4	Nedskräpningen har minskat i såväl urban miljö som i naturen från 2018 till 2021	Mätning enligt SCB/Häll Sverige Rent metod för skräpmätning	KF1, KF5

Åtgärder, ansvar, resursbehov, uppföljning mm

Ref	Prioriterade åtgärder	Ansvar	Tid	Resursbehov
A1:1a	Ta fram rutin inom skolförvaltningen för hantering av maten: rätt beställning, rätt hantering, schemaläggning av lunch, information, mätning och återkoppling under 2018.	SkolN Förvaltningschef/Rektor Med stöd från kostchefen/kostavdelningen	2018-01-01— 2021-12-31 2018	Arbetstid för förvaltningschef och varje rektor, arbetstid för skolpersonal och kostchef/kostpersonal Tid för mätningsprocedur för kostpersonalen
	Mät matsvinnet hösten 2018.		2018	Inköp av vågar, 26 st, ca 3 tkr Informationsmaterial, ca 10 tkr

Ref	Prioriterade åtgärder	Ansvar	Tid	Resursbehov
	Arbeta med matsvinnreduktion i förskolan och skolan tillsammans med resp. rektor 2019-2021 innefattande bl.a. beställningsrutiner och hur man arbetar in hanteringen i den ordinarie verksamheten.		2019-2021	Tid för framtagande och implementering
	Åtgärdsplan för förskolan, skolan resp. för kosten	Förvaltningschef/Rektor Kostchefen	2018	Tas fram vid årlig avstämning
	Årlig avstämning samt ev. revidering.	Kostchefen	Årligen	
A1:1b	Ta fram rutin inom socialförvaltningen för hantering av maten: rätt beställning, rätt hantering, information, mätning och återkoppling under 2018. Mät matsvinnet hösten 2018. Arbeta med matsvinnreduktion i äldreomsorgen tillsammans med resp. enhetschef 2019-2021 innefattande bl.a. beställningsrutiner och hur man arbetar in hanteringen i den ordinarie verksamheten	SocN FC/Enhetschef Med stöd från kostchefen	2018-01-01— 2021-12-31 2018 2019-2021	Arbetstid för varje enhet, arbetstid för kostchef Tid för mätningsprocedur för personalen Inköp av vågar, 35 st, ca 4 tkr Informationsmaterial, ca 10 tkr
	Åtgärdsplan för varje enhet resp. kosten	Enhetschef Kostchefen	2018	Tid för framtagande och implementering
	Årlig avstämning samt ev. revidering	Kostchefen	Årligen	Tas fram vid årlig avstämning
A1:2a	Ordna återbruksfunktion på alla ÅVC. Skapa avtal med mottagare av materialet som samlas in. Ordna rutin för hantering av kläd-/textilinsamling inom kommunens område och vidmakthåll detta system. Informera via hemsidan och olika sociala medier om möjligheter till återbruk inom kommunens gränser. Stöd Miljönärkampanjen och märk verksamheter enligt Avfall Sveriges kriterier	TN Renhållningschefen MBN Avseende bygglov TN Renhållningschefen med stöd av informationsavdelningen TN Renhållningschefen	Igång senast 2019-01-01	Arbetstid för personal vid renhållningen Arbetstid för personal vid renhållningen och bygglovs-handläggare. Intäkt: avgift för bygglovshantering, f.n. 985 kr/tim Arbetstid för personal vid renhållningen och informationsavdelningen Arbetstid för personal vid renhållningen och informationsavdelningen Lokal för återbruket

Ref	Prioriterade åtgärder	Ansvar	Tid	Resursbehov
	Ordna en återbruksfunktion i kommunal regi där material omhändertas för reparation och försäljning, som kompletment främst för material som idag inte återbrukas	SocN Socialchefen med stöd från tekniska förvaltningen	Senast 2020	Deltagare från social verksamhet Arbetsledning från socialförvaltningen Transportresurser Kostnader behöver analyseras i separat utredning Intäkt: från försäljningar
A1:2b	Skapa rutiner för återanvändning av material i alla förvaltningar i kommunens egen organisation.	KS/Alla nämnder Förvaltningschefer med stöd av miljöstrategen och renhållningschefen	Igång senast 2019-12-31	Arbetstid för någon person i alla förvaltningar för skapande och vidmakthållande
	Anordna enkel lista på intranätet på vad som finns hos Passagen	SocN	2018	Arbetstid för en person att hålla listan uppdaterad
	Återbrukspunkter skapas i varje kommunal verksamhet där så är lämpligt.	KS/Alla nämnder		Utrymme för återbrukspunkten inom nuvarande lokaler. En ansvarig person för varje punkt.
	Inköpsrutinen har kompletterats med analys av livscykelkostnader/miljöpåverkan	KS/Inköpschefen Varje förvaltningsinköpsansvariga	2021	Arbetstid för någon person vid inköp för att skapa rutinen och genomföra uppföljning
	Utarbeta en manual för att arbeta med förebyggande av avfall.	KS/Miljöstrateg	2019	
	Implementera denna i alla verksamheter och påbörja färdens mot visionen.	KS/Alla nämnder Alla verksamhetschefer	2020-2021	Arbetstid för någon person i varje förvaltning för skapande och vidmakthållande
A1:3a	Information och återkoppling till invånarna om avfallshanteringen och möjligheterna till återbruk.	TN Renhållningschefen	2019	Arbetstid för personal vid renhållningen Informationsmaterial inom ramen för renhållningens ordinarie verksamhet
	Regelbundna plockanalyser.			Kostnader för entreprenör som utför plockning, ca 50 tkr per tillfälle
	Regelbundna enkäter till invånarna.			Del i nuvarande frågepaket inom ramen för Kritik på Teknik som genomförs gemensamt i tekniska förvaltningen
	Ta fram avfallsinformation på flera språk och sprid detta		2018-2021	Översättningsbyrå, ca 3 tkr per broschyr och språk Leveranser, ca 10 tkr
	Använda befintliga kulturella mötesplatser och arenor för att	KN		Arbetstid för personal från kultur och renhållningen

Ref	Prioriterade åtgärder	Ansvar	Tid	Resursbehov
	informera och inspirera runt avfallshantering och återbruk. Arrangera minst ett kulturarrangemang under perioden (2018-2021) där avfall/återbruk är tema.	Kulturchefen i samverkan med renhållningschefen	Prel. 2019	Ej planerad ännu
A1:3b	Regelbunden avfallsinformation i skolorna. Rutinbeskrivning för renhållningens samverkan tas fram vilken ska vidmakthållas därefter. Inför pedagogisk källsortering i alla skolor och förskolor	SkolN Skolchefen, rektorerna med stöd av renhållningschefen Skolchefen med stöd av fastighetschefen	Läsåret 2018/2019 I samband med renovering mm	Arbetstid för personal från renhållningen, skolpersonal Samverkan mellan skolan och renhållningen Inköp av utrustning Ca 130 tkr per skola (större) resp. 60 tkr (mindre). Om dessa planeras kan de inordnas i investeringen för renoveringen/åtgärden
A1:4	Ta fram riktlinjer för källsortering i offentlig miljö. Mät nedskräpningen (referensmätning). Inför källsortering i offentlig miljö i centrala delar av tätorterna samt andra högt frekventerade områden. Information/kommunikation Mät nedskräpningen regelbundet. Arrangera årliga skräpplockardagar med varje skola, medarbetare och förtroendevalda. Om tid och kraft finns kan även andra intressenter med fördel engageras. Genomför tillsyn enligt framtagna rutin	KS Planeringschefen i samverkan med miljöstrategen, gatuchefen och renhållningschefen MBN	2018 2018 2019-2021 Årligen Årligen från 2019 Regelbundet	Arbetstid för gatuavdelningen Utbildning av personal för skräpmätning (ca 25 tkr) Anskaffning av utrustning för källsortering, ca 20 tkr per insamlingspunkt Arbetstid för gatuavd, infoavd Genomförande av skräpmätning (ca 25 tkr per gång) Arbetstid för ledning av arbetet, bortforsling av skräpet Arbetstid ca 100 tim/år för MBN

A2 Avgifta kretsloppet

Att få bort farliga ämnen ur kretsloppet är en viktig del i avfallshanteringen. Att källsortera detta och sedan lätt kunna lämna materialet på rätt sätt är viktigt då farligt avfall är mycket svårt att skilja ut senare i hantlingskedjan.

I den kommunala verksamheten är vi föredöme genom att våra medarbetare har rätt utrustning och information på sin arbetsplats. Vi arbetar också aktivt med att minska kemikalieanvändningen i vår verksamhet.

I kommunens geografiska område arbetar vi med information till hushåll och verksamheter. Dessutom underlättar vi för våra invånare genom att utveckla avfallshanteringsystemen för farligt avfall

Av Sveriges avfallsplan 2012-2017 framgår ett mål för giftfri miljö där hanteringen av farligt avfall är en viktig del och innebär bl.a. att förekomsten av ämnen i miljön, som har skapats i samhället, inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Kommunens mål ansluter till denna strävan och tar sig uttryck bl.a. i ”kemikalieplanen” som främst inriktas mot barns exponering av ämnen i förskolemiljö.

Nationella miljömål som fokusområdet stödjer

- Giftfri miljö
- God bebyggd miljö

	Lokala mål	Mätning	Koppling till KF prio-områden
A2:1	Allt farligt avfall sorteras, förvaras och lämnas på rätt sätt från kommunens verksamheter och bolag senast 2019	Plockanalyser och stickprov	KF5
A2:2	Andelen farligt avfall i hushållsavfallet är mindre än 1 % senast 2020	Plockanalyser och stickprov	KF1
A2:3	Senast 2020 finns plan inom varje förvaltning för att byta ut farliga ämnen mot mindre farliga ämnen syftande till att bidra till avgiftning av kretsloppet	Kemikalieinventering på varje förvaltning	KF5
A2:4	Senast 2019 är hantering av farligt avfall en del i tillsynsarbetet enligt miljöbalken	Antal besökta objekt	KF3

Åtgärder, ansvar, resursbehov, uppföljning mm

Ref	Prioriterade åtgärder	Ansvar	Tid	Resursbehov
A2:1	Inventering av status på avfallshanteringen inom varje verksamhet inom kommunen. Information till kommunens medarbetare. Komplettering av källsorteringsmöjligheter för farligt avfall. För socialtjänsten ska riskavfall särskilt uppmärksammas och hanteras.	KS /Alla nämnder Verksamhetschef med stöd av renhållningsavdelningen	Genomförs 2018-2019 Klart 2021	Arbetstid för varje verksamhet för att identifiera behov, utbilda personalen. Internt informationsmaterial Tillförande av ny utrustning, olika behov och kostnader för alla verksamheter beroende på utgångsläge. Kostnad kan idag inte specificeras
A2:2	Information och återkoppling till invånarna om hanteringen av farligt avfall. Komplettera miljöstationer/samlarskåp med ytterligare stationer och/eller fastighetsnära lösningar för farligt avfall. Regelbundna plockanalyser. Stor analys	TN Renhållningschefen	Årligen 2020 Var 3:e år	Arbetstid för personal från renhållningen Anskaffning av fler miljöstationer/samlarskåp, ca 25 tkr per skåp Intäkt: abonnemang fastighetsnära insamling farligt avfall Samordnat med A3:1A Köpt tjänst, ca 85 tkr per gång

Ref	Prioriterade åtgärder	Ansvar	Tid	Resursbehov
A2:3a	Mindre plockanalys/inventering		Varje år	Arbetstid för personal från renhållningen.
	Regelbundna enkäter till invånarna.		Var 3:e år	Del i nuvarande frågepaket inom ramen för Kritik på Teknik som genomförs gemensamt i tekniska förvaltningen
	Kemikalieplan för alla förvaltningar tas fram. - Förskolor - Skolor - Övrig verksamhet, utom socialnämndens område (se A2:3b)	KS Planavdelningen/ miljöstrateg	2017	Förskolor: 660 tkr Fastighetsåtgärder, golv i förskolor: 1250 tkr
	Förstudie genomförs för att identifiera resursbehov och tidsaspekter	Planavdelningen/ miljöstrateg	2018	Resursbehoven avhängiga av resultaten från förstudien
	Plan tas fram för varje verksamhet vilka åtgärder som ska vidtas för att minska användningen av farliga kemikalier	Alla nämnder Verksamhetschef	2019-2021 enligt resultat av förstudien	Arbetstid för personal från alla verksamheter
Genomförande av åtgärder i kemikalieplaner	Verksamhetschef		Skolan: enligt förstudie Övriga verksamheter: enligt förstudie	
A2:3b	Socialtjänsten utformar särskild plan för kemikaliehanteringen och riskavfall vid såväl boenden som för hemtjänstpersonalen.	SocN MAS	2018	Arbetstid för personalen
	Hantering av riskavfall och såravfallsartiklar följs upp och rutiner kompletteras.	Enhetschefer	2019-2021	Ev. komplettering av avtal för omhändertagande.
	Information skapas och kommuniceras om rutiner för hantering.			Internt informationsmaterial
	Kontroll att alla kemikalier på boenden, såväl i gemensamma utrymme som i de boendes lägenheter, är miljömärkta			Arbetstid för personalen
A2:4	Tillsyn med inriktning på avfall innefattar även hantering av farligt avfall. Rutiner kompletteras för tillsynsarbetet.	MBN	2019-2021	Arbetstid för tillsynspersonal enligt årlig planering
	Riktad tillsyn över hanteringen av solarierör på solarier i kommunen.		2018-2019	

A3 Utnyttja avfallet som resurs

För att kunna utnyttja de resurser som förpackningar, matavfall mm utgör, krävs att det sorterade avfallslaget har tillräcklig renhet. Detta uppnås genom att invånarna har tillgång till system som gör det enkelt att göra rätt och alla har tillräcklig kunskap.

I den kommunala verksamheten är vi föredöme genom att våra medarbetare har rätt utrustning och information på sin arbetsplats.

I kommunens geografiska område arbetar vi med information och utveckling av avfallshanteringsystemen för våra invånare.

På nationell nivå betonas återvinning av material som ett viktigt steg i avfallstrappan efter förebyggande av avfall och återanvändning.

Nationella miljömål som fokusområdet stödjer

- Begränsad klimatpåverkan
- God bebyggd miljö

	Lokala mål	Mätning	Koppling till KF prio-områden
A3:1	År 2020 sorterar alla kommunens verksamheter och bolag ut brännbart avfall, matavfall, förpackningar och tidningar samt kontorspapper och hanterar det på rätt sätt.	Riktad plockanalys	KF5
	År 2021 sorterar kommunens invånare farligt avfall, matavfall, förpackningar och tidningar på rätt sätt: - Farligt avfall till minst 99 % - Matavfall enligt A3:3 nedan - Förpackningar och tidningar till minst 65 % sammantaget.	Plockanalyser	KF1, KF4
	År 2021 tas fett från hushåll och verksamheter om hand så att det kan återvinnas		KF1, KF4, KF5
A3:2	När kommunen eller kommunala bolag bygger om eller nytt sorteras allt byggavfall enligt branschråden senast 2019	Stickprov	KF1, KF3, KF5
A3:3	Mer än 75 % av hushållen är anslutna till utsortering av matavfall och mer än 50 % av matavfallet sorteras ut 2018 och minst 60 % 2021.	Analyser av abonnemangsväl i verksamhetssystem. Plockanalyser	KF1
A3:4	Textilier sorteras ut och hanteras separat senast 2020.	Plockanalyser	KF1
A3:5	Fortsätt utveckla avfallshanteringen så att insamling sker rationellt utifrån ny kunskap och nya utvecklade system och ger förbättrade insamlingsresultat	Plockanalyser	KF1, KF4

Lokala mål	Mätning	Koppling till KF prio-områden
A3:6	Om riksdagen fastställer ett ansvar för kommunen att ta hand om återvinningsmaterial ska vi öka servicegraden för att möta kraven i de styrningar som kommer från centralt håll	Beslutsanalys KF1, KF4
A3:7	Senast 2019 är hantering av avfall en del i tillsynsarbetet enligt miljöbalken	Antal besökta objekt KF3

Åtgärder, ansvar, resursbehov, uppföljning mm

Ref	Prioriterade åtgärder	Ansvar	Tid	Resursbehov
A3:1a	Komplettera återvinningsstationer med ytterligare fastighetsnära eller kvartersnära lösningar för återvinningsmaterial.	TN Renhållningschefen	2018-2021	Oklart innan riksdag och regering fastställt ansvarsfördelningen för hantering av återvinningsmaterial
	Fettavskiljning införs och utsorterat fett omhändertaras så att det kan återvinnas.	VA-chefen med stöd av renhållningschefen	Senast 2021	Arbetstid för personal vid VA-verksamheten och renhållningsverksamheten.
	Krav ställs på verksamheter att ordna fettavskiljare där så erfordras.			Informationsmaterial, ca 10 tkr
	Privathushåll uppmuntras att sortera fett, fritureoljor mm så att det kan återvinnas genom utdelning av fettrattar och information om hanteringen.			Anskaffning av trattar och informationsmaterial ca 40 tkr/2000 st <u>Särskilt för renhållningen:</u> Ny insamlingsrutin Säkerställande av mottagare av produkten. Kostnad beroende på upphandling.
	Genomför plockanalyser Större plockanalys	Renhållningschefen	Var 3.e år	Samordnad med A2:2 Köpt analys ca 85 tkr/gång
Mindre plockanalys/inventering eller riktad plockanalys		Årligen	Arbetstid för renhållningen	
A3:1b	Tillse att alla kommunala lokaler har system för källsortering såväl inomhus som utomhus.	KS Fastighetschefen vad avser projekt för ny- eller ombyggnad	2018-2021	Arbetstid för personal från varje verksamhet för inventering, information mm Anskaffning av system, ca 15 tkr per punkt inomhus, ca 800 kr/år och fraktion vid varje hämtställe för återvinningsmaterial
	Förbättra uppföljningen av avfallsmängder inom kommunens verksamheter årligen	TN Renhållningschefen		Arbetstid för att utveckla statistik och uppföljning av avfallsmängder för de olika kommunala verksamheterna
	Lättillgänglig information för verksamhetens personal tas fram.	Alla nämnder I befintliga lokaler resp. verksamhetschef		Internt informationsmaterial

Ref	Prioriterade åtgärder	Ansvar	Tid	Resursbehov
A3:2	<p>Punkten avfallshantering införs i kontrollplanen för alla byggen och rivningsprojekt.</p> <p>När kommunen är byggherre eller köper totalentreprenad ställs krav på fullständig sortering av avfall från bygge eller rivning</p>	<p>MBN Byggnadsinsp</p> <p>KS/TN Byggherre eller inköpare/förvaltare</p>	2018-12-31	<p>Ingår inom ramen för hantering av kontrollplaner</p> <p>Bör inte bli någon fördyring då detta ligger i linje med branschens intentioner</p>
A3:3	<p>Informationsinsatser till alla hushåll.</p> <p>Analys av vilka kanaler som lämpar sig för kommunikation med olika grupper.</p> <p>Justera taxan så att det blir större skillnad mellan abonnemang med utsortering av matavfall och abonnemang för blandat avfall</p>	<p>TN Renhållningschefen</p> <p>Stöd från informationsavdelningen</p>	<p>Årligen</p> <p>2018</p> <p>Inför 2018</p>	<p>Arbetstid för personal från renhållningen.</p> <p>Informationsmaterial för olika kanaler. Digitala kanaler försumbar kostnad. Alternativ med utskick med faktura ca 5 tkr</p> <p>Arbetstid för hantering av taxeförändringsarbetet Intäkt: ev. överskott ska användas för att ytterligare informera och stimulera till bättre sortering</p>
A3:4	<p>Samverkan med andra aktörer etableras så att avsättning för utsorterade textilier finns.</p> <p>På alla återvinningscentraler skapas separat utsortering av textilier både för kunder och för hantering av utsorterad fraktion i eftersortering</p>	<p>TN Renhållningschefen</p>	2019	<p>Arbetstid för personal från renhållningen.</p> <p>Anskaffning av behållare som möjliggör utsortering och riktigt omhändertagande, ca 50 tkr</p>
A3:5	<p>Följ utvecklingen i branschen för att hitta nya/utvecklade system för effektivare hantering som också smälter in i stadsbilden.</p> <p>Följ utvecklingen i branschen för innovativa sätt att omhänderta avfallet och skapa nya resurser. Var beredd att pröva alternativa lösningar.</p>	<p>TN Renhållningschefen</p> <p>TN Renhållningschefen</p>	2018	<p>Arbetstid för renhållningen</p> <p>Ev. anskaffning prövas i varje fall</p> <p>Ev. anskaffning prövas i varje fall</p>
A3:6	Om riksdagen fastställer ett ansvar för kommunen att även ta hand om återvinningsmaterial ska vi analysera hur vi ökar servicegraden för våra invånare, säkerställer effektivitet i insamlingen och skapar en struktur även för förpackningar och tidskrifter där vi har en lämplig	TN/KS Renhållningschefen i samverkan med planeringschefen	Om riksdagen beslutar ska analys vara genomförd inom ett år	Ska utredas i särskild ordning kopplat till A3:5 i det fall förändrat ansvar beslutas

Ref	Prioriterade åtgärder	Ansvar	Tid	Resursbehov
	balans mellan fastighetsnära insamling (FNI), kvartersnära insamling (KNI) och återvinningsstationer (ÅVS).			
A3:7	Genomför tillsyn med inriktning på avfallshantering.	MBN	2020-2021	Arbetstid för tillsynspersonal
	Rutiner kompletteras för tillsynsarbetet.		2019	
	Genomför branschriktad tillsyn för att motverka att verksamhetsavfall hamnar på återvinningsstationer		2020-2021	

A4 Planera och samverka för långsiktigt hållbar avfallshantering

Att ordna en riktig avfallshantering underlättas genom att avfallsfrågorna tas upp som en naturlig del i planprocessen. Det handlar om utformning av byggnader, miljöer och placering av sophantering. Det underlättar för de boende att göra rätt. Det innebär också god framkomlighet, hög säkerhet för alla och bra arbetsmiljö för dem som arbetar med avfallshantering.

Genom regional samverkan når vi samordningsvinster från enkla upphandlingar till gemensam formaliserad avfallshantering inom specifika områden.

Även nätverken inom avfallsbranschen regionalt och nationellt utnyttjas regelbundet och är viktiga för den lokala och regionala utvecklingen och fungerar som viktiga inspirationskällor.

Nationella miljömål som fokusområdet stödjer

- God bebyggd miljö

	Lokala mål	Mätning	Koppling till KF prio-områden
A4:1	Vid all ny bebyggelse och större ombyggnationer beaktas avfallshandlingen, inkl. arbetsmiljöaspekter, redan i den inledande planeringen och även i alla följande steg senast 2018. Frågan ska ha hanterats vid minst 80 % av kontrollerade tillfällen.	Stickprovskontroll i protokoll från tekniska samråd.	KF1, KF2, KF3, KF4, KF5
A4:2	Vi ska ha en god relation med det lokala näringslivet och föra dialog om det stöd vi kan utbyta rörande avfallsplanens område. Vi ska anordna minst ett möte per år.	Mät antalet formella möten.	KF3
A4:3	Vi ska utnyttja möjligheterna till samverkan och samordning i regionen. Vi ska delta i minst en aktivitet per år.	Mät antalet samordnade aktiviteter.	KF3, KF5
A4:4	Kommunen ska hålla sig väl underrättad om utvecklingen i avfallsbranschen i stort genom utbildningar och deltagande	Mät antalet deltagare vid olika typer av aktiviteter.	KF5

Lokala mål	Mätning	Koppling till KF prio-områden
A4:5	<p>i temadagar mm. Från tekniska nämndens resp. kommunstyrelsens och miljö- och byggnadsnämndens ansvarsområden ska minst ett deltagande i relevant utbildning/erfarenhetsutbyte eller liknande ske årligen.</p> <p>Öka medvetenheten och engagemanget för avfallsfrågor hos politiker och medarbetare i den kommunala organisationen. Alla politiska organ inom kommunens ska minst en gång under mandatperioden deltagit i information om avfallsarbete. Vi ska ha nått minst 80 % av de förtroendevalda.</p> <p>Våra medarbetare ska minst en gång per år få information om avfallshanteringen i stort i kommunen och på den egna arbetsplatsen.</p>	<p>Mät antalet informationstillfällen och täckningsgrad för organisationens delar</p> <p>KF5</p>
A4:6	<p>Säkerställ att det finns samsyn mellan avfallshantering i enlighet med avfallsplanen och den fysiska planeringen</p>	<p>Analys av planarbetet utifrån aspekten avfall och logistik, analys av avfallsplanens utveckling utifrån planperspektiv</p> <p>KF1, KF4, KF5</p>

Åtgärder, ansvar, resursbehov, uppföljning mm

Ref	Prioriterade åtgärder	Ansvar	Tid	Resursbehov
A4:1	<p>Införs en regelbunden uppföljning avseende avfallshantering i tekniska samråd.</p> <p>Analys av utfallet från ställda krav/genomförda åtgärder</p>	<p>MBN Byggnadsinsp</p>	2018-12-31	Ingår inom ramen för hantering av tekniska samråd
A4:2	<p>Regelbunden samverkan med näringslivet för att föra dialog om utveckling.</p> <p>Avfallsfrågor tas upp vid minst ett tillfälle årligen.</p> <p>Renhållningsavdelningen deltar med någon representant vid landsbygdsutvecklingens möten.</p>	<p>TN Teknisk chef/ Renhållningschefen</p>	2018, därefter årligen	<p>Arbetstid för personal som deltar, kostnader för möten och ev. resor. Ca 10 tkr</p> <p>Arbetstid för deltagande personal</p>
A4:3	<p>Kommunens tjänstemän ska delta i de regionala nätverk som finns som berör avfallsfrågor. Kommunen ska ta till vara möjligheterna till samordnade upphandlingar och ytterligare formaliserad samverkan</p>	<p>KS/Alla nämnder Verksamhetschefer, ev. i samråd med renhållningschefen</p>	2018, därefter årligen	Arbetstid för personal som deltar, kostnader för möten och ev. resor. Ca 20 tkr per förvaltning
A4:4	<p>Kommunen ska hålla sig åjour med utvecklingen genom att delta i lämpliga utbildningar</p>	<p>KS/Alla nämnder Varje berörd verksamhetschef</p>	2018, därefter årligen	Arbetstid för personal som deltar, kostnader för möten och ev. resor. Ca 20 tkr

Ref	Prioriterade åtgärder	Ansvar	Tid	Resursbehov
	och nätverksträffar som berör området Kommunen ska årligen ha representation vid Avfall Sveriges årsmöte genom lämpligt antal politiker och tjänstemän syftande till att följa utvecklingen inom avfallsområdet	TN Renhållningschefen		Ca 12 tkr per person och år, ca 50 tkr per år
A4:5	Minst en träff per mandatperiod med KF/KS. Om möjligt en årlig avfallsträff med varje nämnd. Planera för regelbunden information/dialog med alla förvaltningar	KF/KS/TN Renhållningschefen Teknisk chef	2018, därefter årligen	Arbetstid för deltagande personal
A4:6	Arbeta fram lokaliseringsprinciper för avfallshandling i enlighet med avfallsplanen och arbeta in detta i den fysiska planeringen. Inarbete frågan om avfallshandling i all ny detaljplanering	KS Planeringschefen med stöd av tekniska förvaltningen	2018 Regelbundet	Arbetstid för personal vid planeringsavdelningen och övrig inblandad personal

Sammanställning över beröringsområden mellan avfallsplanens mål och viss lagstiftning, nationella/regionala mål och kommunala styrdokument

Ref	Avfallsdirektivet	Allmänna hänsynsreglerna	God byggd miljö	Begränsad miljöpåverkan	Giftfri miljö	Vänerns vattenvårdsplan	KF prioriterade områden	Kommunens ÖP	Insamlingsmål	Inköpspolicy
A1:1		X		X			X			
A1:2	X	X	X	X	X		X			X
A1:3	X	X	X	X	X		X			
A1:4	X	X	X	X	X	X	X			
A2:1	X	X	X	X	X	X	X			X
A2:2	X	X	X	X	X	X	X			
A2:3	X	X		X	X	X	X			X
A2:4	X	X		X	X		X			
A3:1	X	X	X	X			X		X	X
A3:2	X	X	X	X	X		X		X	X
A3:3	X	X	X	X			X			
A3:4	X	X	X	X			X		X	
A3:5	X	X	X				X	X	X	
A3:6	X	X	X	X	X		X	X	X	
A3:7	X	X		X	X		X			
A4:1	X	X	X	X			X	X	X	
A4:2							X			
A4:3	X	X	X	X			X			X
A4:4		X	X	X			X			
A4:5		X	X	X			X		X	

Ref	Avfallsdirektiv	Allmänna hänsynsreglerna	God byggd miljö	Begränsad miljöpåverkan	Gifrfri miljö	Vänerns vattenvårdsplan	KF prioriterade områden	Kommunens ÖP	Insamlingsmål	Inköpspolicy
A4:6	X	X	X	X			X	X		

Om vi lyckas uppfylla målen bedömer vi att mängderna avfall ska minska till förmån för ett bättre utnyttjande av resurserna, främst genom att mängden återanvända produkter och återanvänt material ökar. Den del som vi har störst förutsättningar att lyckas med är hanteringen av avfall inom den kommunala organisationen.

Prognos för avfallsutvecklingen framgår av bilaga 10.

Summerat resursbehov

För genomförande av denna avfallsplan enligt vad som framgår ovan behövs följande resurser under perioden 2018-2021

Resurs	Mängd
Personal	För alla verksamheter kommer avfallsplanen att innebära att vissa ”nya” arbetsuppgifter behöver utföras. Att detta skulle leda till behov av omfördelning av personal eller nyanställningar är osannolikt men kan kanske vara aktuellt i något enskilda fall efter analys.
Tidsåtgång	Tidsaspekten är otroligt svår att ange då det bedrivs mycket av arbetet redan idag men inte redovisas i anslutning till avfallsarbete. Om varje medarbetare, utom de som har det som specifik uppgift, i medeltal avsätter en timme per månad kan troligen målen nås. Det skulle då innebära ca 24000 timmar per år för avfallsarbete i hela kommunen, renhållningen undantagen. Av dessa bedöms minst hälften utföras redan idag.
Utrustning	Främst erfordras utrustning för bättre sortering såväl inne som ute, kärl/sopskåp och liknande. Vidare behövs anskaffas en mindre mängd vågar och annan utrustning till arbetet att förebygga matsvinn. Vissa mål/åtgärder kan också innebära förändrade/nya lokaler för några verksamheter. Slutligen kommer det att behövas informationsmaterial i anslutning till många åtgärder.
Ekonomi	Kostnader för utrustning, informationsmaterial mm bedöms till ca 7827 tkr under planperioden vilket motsvarar ca 1950 tkr/år om kostnaderna fördelas jämnt över planperioden. Kostnader för personal/tidsåtgång har inte kvantifierats i pengar men kan naturligtvis också göras. En hel del av det arbete som omfattas av denna plan görs redan i viss utsträckning inom olika verksamheter så hela den tidsåtgång som redovisas är inte tillkommande arbete. Ändrade lokaler innebär också kostnader men där behöver en samverkan med fastighetsförslagsplanen innan en kvantifiering av kostnaden kan göras. Vissa lokaler kan kanske lämnas till förmån för annan verksamhet när man går in i nya lokaler. I de fall dessa tidigare använts i kommunen innebär det enbart en omfördelning av denna kostnad och ingen nytillkommen kostnad. ----- I denna plan finns också möjligheter till intäkter/kostnadsminskningar bl.a. genom att återbruksmaterial kan säljas eller merutnyttjas. Även förbättrad avfallshantering och mindre matsvinn innebär minskade kostnader för avfallshantering. Försäljning av återbruksmaterial är mycket svårt att sätta en intäkt på då det i huvudsak är beroende av såväl konjunkturer som trender i samhället men också av initiativ inom ramen för verksamheten för att öka försäljningen. Ett effektivare utnyttjande av de resurser vi köper in innebär också besparingar.

Resurs	Mängd
	<p>Abonnemang för varje stort sopkärl för brännbart avfall kostar ca 6 500 kr/år medan ett återvinningskärl i samma storlek kostar ca 850 kr/år för ett abonnemang. Det innebär att om vi kan byta ut 1/10-del av våra sopkärl till återvinningskärl genom att vi blir bättre på att sortera ut förpackningar och tidskrifter m.m. skulle kostnaden minska med minst 50 tkr per år eller ca 200 tkr under avfallsplanepérioden.</p> <p>Vidare kan minskat matsvinn ge rejäla besparingar. Den kampanj som genomfördes vid högstadieskolorna 2012-2013 visade att eleverna i kommunens skolor slängde ca 10 ton mat på ett år. Om vi sätter priset 30 kr per kg inköpt mat motsvara detta 300 tkr per år och 1 200 tkr för avfallsplanepérioden. Ytterligare arbete inom ramen för minskat matsvinn som åtgärderna i planen föreslår skulle sannolikt kunna fördubbla denna besparing, inbegripet skolan och omsorgen om såväl barn som äldre.</p> <p>Om vi dessutom lyckas med att effektivisera inköpen inom ramen för vårt avfallsförebyggande arbete och minska dessa med ca 2 % skulle vi också spara minst 1800 tkr årligen.</p> <p>Totalt kan kommunen med denna avfallsplan gå ungefär jämnt ut med reservation för kostnader för lokal och transporter för återbruksfunktionen vilken inte är analyserad ännu. Vissa behov av omfördelningar av kostnader lär bli aktuella men måste inarbetas i det årliga budgetarbetet. Vissa delar kan också inarbetas som del i investeringar om lämpliga krav ställs vid upphandlingar.</p>

Kommentarer

Genomförandet av denna plan förutsätter att varje verksamhet planerar och budgeterar sin verksamhet med beaktande av avfallsplanen. Det är varje nämnds ansvar att arbeta in åtgärder och resursbehov i sin verksamhetsplanering och budgetäskanden i enlighet med kommunens ordinarie planeringsprocess. Ingen särskilt öronmärkt mängd resurser avsätts specifikt för avfallsplanens genomförande centralt i kommunen.

Resursbehovet för planen är oerhört svår att kvantifiera dels i ingående personalresurser/tidsåtgång, dels i reda pengar vilket vi ser i ovanstående tabell.

Dock kan vi se att åtgärder som leder till minskad anskaffning och effektivare utnyttjande av de resurser vi anskaffat ger tydliga besparingar.

Osäkerheten är betydligt större när det gäller intäkter från försäljningar av produkter från återbruk och liknande då detta är helt avhängigt av den egna insatsen men också av marknaden. Utöver reda pengar ger dock aktiviteter med återbruk och reparationer ett viktigt komplement till behovet av lågtröskelaktiviteter vilket torde gynna såväl kommunen som helhet som socialnämndens arbetsområde. Här kan vi alla bidra.

Miljöpåverkan är inte kvantifierad men beskrivs översiktligt nedan.

Inverkan på miljön

Enligt 6 kap miljöbalken ska en miljöbedömning göras av avfallsplanen. Syftet är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas.

Vi har bedömt att avfallsplanen inte kommer att medföra en sådan betydande miljöpåverkan att en särskild miljöbedömning/miljökonsekvensbeskrivning behövs.

Det föreligger inga mål eller krav i planen som kan antas påverka någon anmälningspliktig eller tillståndspliktig anläggning i sådan omfattning att det skulle medföra behov av miljökonsekvensbeskrivning.

Underlag för bedömning samt yttrande från samråd med länsstyrelsen i frågan återfinns i bilaga 1.

De gemensamma fokusområdenas bedömda inverkan:

A1 Minska avfallet och nedskräpningen

När avfallsmängderna minskar kommer även behovet av transporter av avfall att minska. Därigenom erhålls en positiv påverkan genom minskade utsläpp.

Med en bättre analys av vårt inköpsmönster och åtgärder för att effektivisera inköpen, minska mängden engångsmaterial samt arbetet mot matsvinn kan vi minska mängden uppkommet avfall. Detta bidrar till positiv påverkan i alla led. Mängden avfall minskar och med det minskar transportbehovet. Med mindre mängd material som förbrukas behövs mindre transporter för att försörja kommunens verksamheter. Vidare åtgår mindre mängd resurser för tillverkning av produkter för vårt behov. Alla dessa led bidrar positivt till minskade utsläpp men också att resurser/råvaror frigörs för konsumtion på annat håll i stället för att bli kommunalt avfall.

När nedskräpningen minskar får vi en positiv påverkan genom att mindre mängder avfall hamnar i naturen/omgivningen. Detta bidrar till minskad miljöpåverkan men bidrar också till bättre trivsel/minskad otrygghet. När nedskräpningen minskar, minskar också risken att farliga ämnen kommer ut i naturen och orsakar skador/störningar.

A2 Avgifta kretsloppet

När vi avgiftar kretsloppet minskar också belastningen på miljön i såväl produktionsledet, genom att mängden farliga ämnen som produceras minskar, som i avfallsledet genom att mängden farligt avfall som behöver tas om hand minskar. Samtidigt minskar också risken att farliga ämnen kommer ut i naturen vid användning av produkterna och orsakar skador/störningar.

A3 Utnyttja avfallet som resurs

Utnyttjas avfallet som resurs sparar vi på jungfruliga råvaror med följd att energiåtgången för nyproduktion minskar. Vidare minskar resursbehovet för framtagande av nya produkter när återbruk ökar.

A4 Planera och samverka för långsiktigt hållbar avfallshantering

Samverkan leder till att mer arbete kan utföras med mindre resursförbrukning och därmed minskade utsläpp per kg avfall. Bättre planering leder också till en bättre resursanvändning och bl.a. minskat behov av transporter.

Bedömning av behovet av ny/ändrad infrastruktur

Om kommunens mål, som beskrivs ovan, uppfylls bedöms behovet av större infrastrukturåtgärder inte att förändras nämnvärt under perioden.

Det som kan komma att påverkas är om möjligheterna till högre servicenivå byggs ut. Då kan detta innebära att små insamlingspunkter placeras närmare bostäder och därigenom öka något i antal. Se även ovan under rubriken "Översiktsplan (ÖP)".

Mer om behovsbedömning av nya insamlingsystem framgår av bilaga 10, sid 3

Samråd, remisser och utställning av förslag på avfallsplan och renhållningsföreskrifter samt kommunikation

Samråd/remisser vid framtagandet av avfallsplanen

Samråd har skett med länsstyrelsen i Värmlands län i fråga om behovet av miljöbedömning och länsstyrelsens svar framgår av yttrande 2017-08-15, dnr: 566-5434-2017. Det återfinns i bilaga 1.

Förslaget till renhållningsordning har varit utsänd på remiss till länsstyrelsen, alla nämnder och kommuninterna strukturer, politiska partier i kommunfullmäktige, bolag och organisationer, företrädare för lokala fastighetsägarorganisationer, grannkommuner och deras samverkansorganisationer inom avfallshandling och representativa delar av näringslivet.

Remissen utsändes 2017-10-09 med svarstid tom 2017-11-30, förlängd till 2017-12-15 där beslut behövt tas i nämnder. Inkomna remissvar samt yttranden från utställning framgår av bilaga 11 resp. bilaga 12.

Information till kommuninvånarna

Information om arbetet med avfallsplan och föreskrifter har lagts ut på kommunens hemsida från 2017-09-30.

Under perioden 2017-10-09—2017-11-30 har utställningsinformation funnits på kommunens hemsida www.kristinehamn.se. Där har också funnits kontaktinformation och uppmaning att lämna förslag och idéer till utveckling.

Utställning av avfallsplanen för allmänheten har skett under perioden 2017-10-09—2017-11-30 på följande plats.

- Biblioteket, Tullportsgatan 13

En populärutgåva av avfallsplanen kommer att utarbetas efter att den är fastställd och skickas ut till alla hushåll och verksamheter i kommunen. Se bilaga 8 Kommunikationsplan.

Omhändertagande av inkomna synpunkter

Samtliga inkomna synpunkter har sammanställts och behandlats.

Se bilaga 11 ”Sammanställning av remiss- och samrådsyttranden”.

I bilaga 12 finns ”Sammanställning av utställningsyttranden”.

Deltagande instanser inom kommunen vid framtagande av avfallsplanen

I arbetet med framtagande av avfallsplanen har deltagit

- Styrgrupp för arbetet bestående av tekniska nämndens arbetsutskott samt förvaltningschefen tekniska förvaltningen
- Referensgrupp bestående av en representant från varje politiskt parti med mandat i kommunfullmäktige
- Arbetsgrupp bestående av representant från varje förvaltning (kommunledningsförvaltning, miljö- o stadsbyggnadsförvaltning, teknisk förvaltning, socialförvaltning, skolförvaltning, kulturförvaltning)
- Arbetsgrupp från renhållningsavdelningen
- Speciell arbetsgrupp för frågor om avfallshandling i offentlig miljö med representation från planeringsavdelningen, gatuavdelningen och renhållningsavdelningen

Genomförande, uppföljning och redovisning

Ansvarig nämnd

Fokusområdena berör i någon omfattning samtliga nämnders ansvarsområden och varje nämnd ska inom ramen för sitt ansvar planera, budgetera åtgärderna och följa upp och värdera ”sina” mål. Ansvar för genomförande framgår av kolumnen ”ansvar” i tabeller under rubriken ”Mål och åtgärder tom 2021”. För att följa utvecklingen av de mål och åtgärder som föreligger i denna plan ska uppföljning ske regelbundet. Ansvaret för uppföljningen av mål och åtgärder ligger hos kommunstyrelsen.

Tekniska förvaltningen har det operativa ansvaret för utvecklingen av avfallsplanens mål och åtgärder och ska årligen redovisa till Tekniska nämnden, som är renhållningsansvarig nämnd i Kristinehamns kommun, hur arbetet fortskrider. Tekniska nämnden informerar kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen ska årligen, med stöd av tekniska nämnden, redovisa måluppfyllnad till fullmäktige senast i april, samordnat med kommunens årsredovisning.

Kommunstyrelsen ansvarar för att miljönyckeltal redovisas enligt de styrningar som föreligger. Tekniska nämnden biträder med underlag.

Sammanställning av måluppfyllnad av den tidigare planen återfinns i bilaga 7.

Tidsplan för planerade åtgärder

En översiktlig tidsplan för de åtgärder som beskrivs framgår av målbeskrivningar ovan. En grov tidslinje återfinns i bilaga 9 där vissa måltidpunkter framgår översiktligt.

Kostnader för genomförande av planen

En bedömning av de kostnader som denna plan medför framgår i anslutning till målbeskrivningarna ovan.

Bilagor

1. Miljöbedömning
2. Styrande regelverk
3. Nulägesbeskrivning, kommunens förutsättningar samt avfallshantering
4. Förpackningar och tidningar
5. Anläggningar/verksamheter för insamling, omlastning, återvinning, återbruk och bortskaffande av avfall
6. Nedlagda deponier
7. Uppföljning av mål i tidigare plan
8. Kommunikationsplan
9. Tidslinje
10. Prognoser för framtida avfallsmängder
11. Sammanställning av remiss- och samrådsyttranden
12. Sammanställning av utställningsyttranden

Avfallsplanen är framtagen av

Tekniska förvaltningens stab samt renhållningsavdelningen under tekniska nämnden Kristinehamns kommun.

Kontaktpersoner

Robert Håkansson
Renhållningschef

Jan Mattsson
Avfallsstrateg

Kristinehamns kommun
tekniska@kristinehamn.se
0550-880 00vx

En del av Avfallsgrupp Öst

